

CALIU

Butlletí informatiu
d'Antics Escoltes i Guies de la FEG

3ª Època, núm. 60 Juliol 2021

El segon grup, en un moment de la visita. Foto: Josep Suárez

Activitats

Visita a la Reial Acadèmia
Catalana de Belles Arts
de Sant Jordi

Pàg. 3

Col·laboracions

Records de l'Agrupament
Mare de Déu del Roser

Pàg. 8

Curiositat

El ball

Pàg. 12

Editorial

Ha costat, però finalment ja estem en condicions de poder veure'ns les cares, sense haver de recordar com eren les faccions dels amics amb els qui estàvem parlant. No és la situació final i sembla que la mascareta serà encara una companya que no podem guardar al calaix. Tampoc no podem oblidar que durant aquestes mesos alguns companys i familiars han emprès ja el camí definitiu. Ells ens han fet pensar en la fragilitat d'aquesta societat que ens havíem arribat a creure que era d'una seguretat total, amb un progrés continu i que la natura estava a la nostra disposició.

No es pot negar que els avançaments de la ciència i la tècnica son cada dia més espectaculars, proporcionant-nos fets i productes impensables per la majoria de nosaltres no fa pas gaires anys.

No cal més que veure les presentacions que, fa pocs dies es feien a la Fira del *Mobile World Congress* de Barcelona, a la facilitat amb que el domini de l'espai ha deixat de ser exclusiva de dos països o l'espectacular creixement de la Xina que en menys d'un segle ha passat de viure a l'Edat Mitjana a ser la primera potència mundial (ho serà ben aviat, i si no al temps).

A l'altre costat d'aquest suposat progrés tenim el malbaratament que fem del medi ambient i de la natura.

El ritme de vida i el creixement de la població són causa d'un accelerat deteriorament de la qualitat de l'aire, de l'esgotament de recursos naturals, de l'escalfament,... Però millor no continuar. Recuperem la part positiva i confiïm en la capacitat humana de superació.

Per part de Minyons Escoltes i Guies es va recuperant la vida als Agrupaments i es podran fer els habituals camps d'estiu i recuperar les sortides a la natura.

De moment el grup d'Antics Escoltes i Guies ja ha pogut recuperar tímidament les activitats. Malgrat això som conscients que el grup va adquirint experiència –que es una manera metafòrica de dir que es va envellint (amb v baixa)– i això fa que les nostres “descobertes” necessitin menys passejades i més contemplació. Però ho acceptem amb alegria.

A nivell dels Comissariats sembla que es prenen seriosament la conveniència de continuar mantenint lligams entre els seus membres quan deixen les seves responsabilitats en el Moviment. Nosaltres estem convençuts que és necessari. Només cal trobar la forma adequada a les sensibilitats actuals.

Bon estiu i fins l'octubre! ☑

Visita a la Reial Acadèmia Catalana de Belles Arts de Sant Jordi

Text: Joan Bosquet

Fotos: Josep Suárez

La visita està organitzada en dos grups, per seguretat i comoditat donat que els espais no són molt grans.

El primer grup ens reunim amb la guia al pati de la Llotja, fa la seva presentació, i ens dirigim al segon pis de l'edifici per a fer la visita.

És curiós la meua apreciació de l'edifici, després de seixanta-quatre anys de no haver-lo trepitjat. Vaig fer les proves per accedir a l'Escola d'Arts i Oficis Artístics el 1957 però una vegada admès no vaig continuar per problemes d'incompatibilitat d'horaris amb l'escola de batxillerat. Per a mi llavors l'edifici era molt més gran, molt més fosc, quan entraves t'encongies. Ara l'he trobat més petit i més lluminós.

Al pis superior de l'edifici de la Llotja de Mar de Barcelona, hi trobem una de les institucions clau en la vida cultural de Catalunya al segle XIX i principis del XX. És la Reial Acadèmia Catalana de Belles Arts de Sant Jordi de Barcelona, creada el 1850 per vetllar pel patrimoni català i fomentar l'ensenyament de les belles arts a través de l'Escola de la Llotja. Ara, deslligada de la seva tasca educativa, està centrada en la difusió del seu fons artístic, bibliogràfic i arxivístic.

Comencem la visita pel **Saló d'Actes** ja que podem seure amb tranquil·litat per escoltar la llarga història de la Reial Acadèmia. I dic llarga història perquè amb més de 150 anys ha passat per moltes vicissituds.

Després de les sol·licituds dirigides al rei pels artistes i intel·lectuals de Barcelona, per tal de crear una Acadèmia de Belles Arts a la ciutat, similar a l'establerta a Madrid el 1752, va ser finalment la Junta Particular de Comerç -creada per Ferran VI el 1758 i ratificada per Carles III el 1760- la responsable de la creació d'una Escola de Dibuix a Barcelona, que obrí les seves portes l'any 1775, amb el nom d'Escuela Gratuita de Diseño, a la planta alta de l'històric edifici de la Llotja de Mar de Barcelona. Posteriorment, el 1778, la Junta amplià els ensenyaments a pintura, escultura i arquitectura, i passà a denominar-se Escuela de Nobles Artes.

El 1838, el Ministre de Governació defensà el projecte d'autoritzar la creació de l'Acadèmia de Barcelona, per poder concedir el títol d'arquitecte. Malgrat tot, no fou fins després que el 1847 les Juntes de Comerç es transformessin en corporacions merament consultives, que un Reial Decret d'Isabel II de 31 d'octubre de 1849 creà les Acadèmies Provincials de Bellas Artes, com a òrgans consultius de l'Estat en les qüestions artístiques de les províncies, amb les funcions de vetllar pel patrimoni, fomentar l'estudi de les Belles Arts i, fonamentalment, dirigir l'ensenyament existent en les diferents localitats de l'Estat. El 1850 quedà constituïda, doncs, l'Acadèmia de Bellas Artes de Barcelona, que dirigí l'Escola des de llavors, compartint amb ella la seva seu al segon pis de la Llotja.

Després d'un període d'inter regisme entre l'Acadèmia i la Universitat, l'any 1900 es fa efectiva la desvinculació definitiva de l'Escola amb l'Acadèmia, plantejada ja per un Reial Decret de 8 de juliol de 1892. El 1928, l'Acadèmia passà a denominar-se Real Academia de Bellas Artes de San Jorge i, posteriorment, el 1930 Real Academia Catalana de Bellas Artes de San Jorge, sent-ne president el Comte de Güell. Mentre que l'Escola Superior de Belles Arts va marxar de la Llotja el 1940, i l'Escola d'Arts i Oficis Artístics ho va fer a finals de la dècada dels anys seixanta del segle XX, la Reial Acadèmia encara avui manté la seva seu al segon pis de l'edifici. El 1989 es passà a denominar Reial Acadèmia Catalana de Belles Arts de Sant Jordi.

El Saló d'Actes està presidit pel retrat de Ma. Cristina d'Habsburg i el seu fill Alfons XIII, obra d'Antoni Caba. A l'esquerra tenim els retrats dels diferents presidents de l'Acadèmia i a la dreta els retrats dels acadèmics. També hi ha un retrat del famós escultor Damià Campeny fet per Vicent Rodes el 1838. Una escultura de Jàson robant el velló d'or de Manuel Vilar i una altra del Gladiador ferit de Josep Bover. Sobre la tarima de parquet hi ha la taula presidencial i als costats les butaques dels acadèmics.

A continuació passem a l'**Avantsala del Saló d'Actes** a on hi han les obres de caràcter religiós, com la pintura del Naixement del Nen Jesús obra de Josep Bernat Flangier del 1807.

Seguidament tafanegem el **Despatx del President**, un espai petit i fosc on es troba una còpia de la figura de Sant Jordi feta en bronze de Frederic Marès. I també un quadre de Sant Jordi que sembla inspirat en el de la Casa de les Punxes. Hi han dos bustos un de Josep Puig i Cadafalch i un altre d'Antoni Gaudí arquitectes, aquesta preponderància deu ser perquè el nou president també és arquitecte. Abans presidia el despatx un retrat del marquès d'Alfarràs d'Antoni Caba.

Ens assabentem que el president actual és en Pep Muntanyola des del 2019-20, antic escolta ex comissari de la branca Minyons i després del Truc. I curiosament també va ser president en Jordi Bonet ex comissari general. Com es pot veure el moviment escolta ha aportat a la Acadèmia dos presidents.

Al **Passadís d'Entrada** contemplem una escultura que representa la Matança dels innocents d'Antoni Solà i Llansas del 1834 i entre d'altres un paisatge de Lluís Rigalt de 1866.

Continuem pel **Passadís Interior** (*Vegeu foto de la portada*) i al seu inici la guia ens comenta que, la col·lecció d'art està formada per més de 700 pintures, 250 escultures i diversos dibuixos i gravats d'artistes des del segle XVI fins el segle XX: des de Juan Ribalta fins a Modest Cuixart o Josep Maria Subirachs. Són destacables les col·leccions de dibuixos de Pau Milà i Fontanals i de Lluís Rigalt. Tot i així, el Museu de l'Acadèmia és un referent, sobretot, en art català dels segles XVIII-XIX, amb pintures de Marià Fortuny i Ramon Martí Alsina, entre d'altres.

L'Escola fou sempre coneguda popularment com l'Escola de la Llotja i estigué sota la tutela de la Acadèmia fins el 1900. Les seves col·leccions es constituïren en el primer museu d'art de Catalunya i foren la base del Museu de l'Acadèmia, ampliat posteriorment amb adquisicions, donacions i llegats.

El gruix principal de la col·lecció es pot veure a l'edifici de la Llotja de Mar, ocupant les diferents sales de l'Acadèmia, que mantenen la seva aparença original. Tot i així, algunes de les seves peces més destacades es troben en dipòsit al MNAC i altres museus.

Al Passadís trobem una pintura a l'oli "Ram de tarongina" del valencià Benito Espinós de 1789, que representa una de les mostres que es feien servir pels estampats de roba. I un altre "Pintura amb flors" de Salvador Molet de 1794. També trobem un marbre "Retrat de Pau Milà i Fontanals" d'Agapit Vallmitjana del 1867.

Tot seguit passem a la **Sala de Junes** a on es reuneix el consell de l'Acadèmia, i podem contemplar un marbre que representa a Diana i les seves ninfes sorpreses al bany per Acteó, del famós escultor Damià Campeny de 1749. Una tinta de "Bust masculí" de Marià Fortuny 1860. I les pintures del Bon Samarità de Pelegrí Clavé 1838 i l'Origen de l'escut del comtat de Barcelona de Claudi Lorenzale 1844.

Sortim a l'**Avantsala de Junes** i la guia ens proposa endevinar sobre dues pintures, quina va guanyar el concurs amb el tema del penediment de Judes.

La pintura d'Antoni Caba i Casamitjana, o bé la de Simó Gómez Polo. La de Simó era més academicista, més acord amb les normes de l'Acadèmia. Però va guanyar la d'Antoni Caba pel color, la llum i el contrast. A mi personalment també m'agradava més la d'Antoni Caba.

Aquí la guia ens comenta que La Reial Acadèmia Catalana de Belles Arts de Sant Jordi també té una important biblioteca i un arxiu que reuneix diversos fons documentals relacionats amb les belles arts i també la fotografia. Però no la podem visitar perquè està tancada al públic pel "coronavirus". A la **biblioteca** hi ha un autoretrat d'Auguste Hénault Bassols de 1940 i al **gabinet del museu** (arxiu) un guix "Àngel" d'Emili Fontbona 1896, i una tinta-aquarel·la de Francesc Vila de 1965.

Sortint de la visita li preguntem a la guia, què fan tants dibuixos per terra sense penjar i ens diu que són els dibuixos de l'últim concurs organitzat per la fundació Ynglada-Guillot. Dins l'Acadèmia hi han dos fundacions la fundació Güell i la fundació Ynglada-Guillot.

Una altra observació que se li va fer a la guia, va ser l'estat lamentable d'alguna pintura, i ens va contestar que el fet de no ser un museu amb totes les conseqüències no disposava de servei de manteniment artístic.

Finalment ens vàrem acomiadar de la guia que anava a la recerca del segon grup, mentre nosaltres a l'**Entrada** rematàvem la visita contemplant "Penteu és assassinat a la festa de Bacus" de Francesc Rodríguez i Pusat 1789.

Com anaven a preu fet, no vàrem poder saludar amb tranquil·litat als nostres companys del segon torn

La Creu de Sant Jordi, motiu decoratiu. Foto: J. Canet

Records de l'Agrupament Mare de Déu del Roser

Text i fotos: Josep Ma. Badiella

Tot va començar acabada la guerra quan Mn. Antoni Torner el 1943 fou destinat com a vicari de la Parròquia MARE DE DÉU DEL ROSER situada a l'Avda José Antonio – Lepanto (ara Gran Via i Lepant) tocant a la pl. de Toros Monumental.

Mn Antoni Torner, deixeble de Mn Batlle, portà a la parròquia del Roser uns joves coratjosos per fundar l'agrupament escolta amb el nom de la parròquia. Si no recordo malament eren els germans Aiguadé, en Jordi Vilanova, en Jordi Colás ... i altres voluntaris que provenien dels escoltes de la Chapelle Française.

Amb paciència recolliren nens del barri per muntar l'agrupament en les dependències del pati de la parròquia.

Eren temps difícils i en aquells moments els mossens i les parròquies foren necessaris per acollir iniciatives que hauria estat molt difícil encabir en altres llocs. La parròquia ens deixà uns barracons utilitzats pels treballadors que feren la reparació de l'església. Allà fèiem les nostres reunions i va ser el nostre primer CAU. Alguns dels nois que recordo eren els germans Gol, els germans Salvany, els germans Pascual, Jordi Soler, els germans Monturiol, Josep Maria Argemí, Francesc Gironella, Jaume Busquets, Benjamí Fort, Francesc Albors, i altres que no recordo. Molts d'ells ja no hi són.

Es creà després la unitat de Llobatons i com a cap estava la Montserrat Olivé.

Una Festa anyal. Es veuen les instal·lacions de fusta, els barracons i la gentada

Vull fer especial esment d'en Jaume Busques Mensa (fill de pares mestres i nebot de Josep Ma. de Porcioles).

Nascut el 1936, visqué al carrer Sicília - Av. Jose Antonio. Treballà com advocat en la notaria Porcioles i després en altres. Va ser puntal en l'Agrupament, ja que des de cap de Secció fins ser cap de Clan, va fer tots els oficis.

Tenia una parla enrogallada, parlava pels colzes... Era convincent i sempre raonava els arguments.

Posteriorment va anar a la DDE ubicada al carrer Llúria, dintre l'organigrama de la Delegació Diocesana d'Escoltisme.

Vull recordar que quan escric aquestes línies s'acaba de celebrar una missa recordatori ja que no es va poder realitzar quan va morir l'any passat com una de les primeres víctimes del virus.

En la llista de consiliaris recordo Mn. Pere Roigé, Mn. Manel Asunción, Mn. Leonci Petit, Mn. Cardús, si be la relació amb la Parròquia cada vegada era bàsicament d'aixopluc i prou.

Com he dit abans, el local on era el "cau" eren els barracons parroquials, just pel material i les reunions de les quatre patrulles. Les reunions dels caps eren fetes en domicilis particulars.

A més de les activitats normals escoltes, puc recordar que del 1957 al 1962 es va realitzar el que vàrem denominar "MERCAT DE CALAF" a imatge i similitud del que organitzava l'Agrupament Mare de Déu de Montserrat. Grans instal·lacions de fusta que proporcionava un veí del barri (Fustes Comellas) sense cap cost, cuines, taules, latrines, construccions de fusta, pont de mico, etc.... Teníem servei de bar amb entrepans i begudes. Es llogaven cadires i un entarimat molt lluentó. També hi havia mostres d'instal·lacions de muntanya i també competicions esportives varies. Diré que l'assistència era de 2000 a 3000 persones amb un gran ambient. Es feien representacions serioses i de broma. ("El Condonforus", la opereta "Carmen" de Bizet, "Barba Blau", "L'ós i els dos caçadors", "En Pere i el llop", "El petit príncep") organitzades per l'equip d'animació.

Una escena de Barba Blau

Com a membres de l'Agrupament Mare de Déu del Roser, recordo amb enyorança els Saula, Quintana, Casadellà, Fortea, Guilarte, Sebastià Gol, Albert Ramón, Jordi Bas, Ignasi Mayolas, els germans Carré, Jaume Bertram, Josep Jerez, germans Salvany. Francesc Serra, Salvador Garcia, Francesc Hormigon i l'Andreu Rifà que posteriorment va ésser cap del Clan Carles Ribà. Aquest Clan que va ser molt potent, el formaven els Ròvers dels agrupaments del Sector.

Per captar diners i poder comprar material fèiem rifes amb obsequis variats fins i tot quadres pintats pel Sr Mayolas. També conferències sobre muntanyisme i civisme, concerts de la UEC (Cançons de motxilla) i no va faltar mai la felicitació Nadalena.

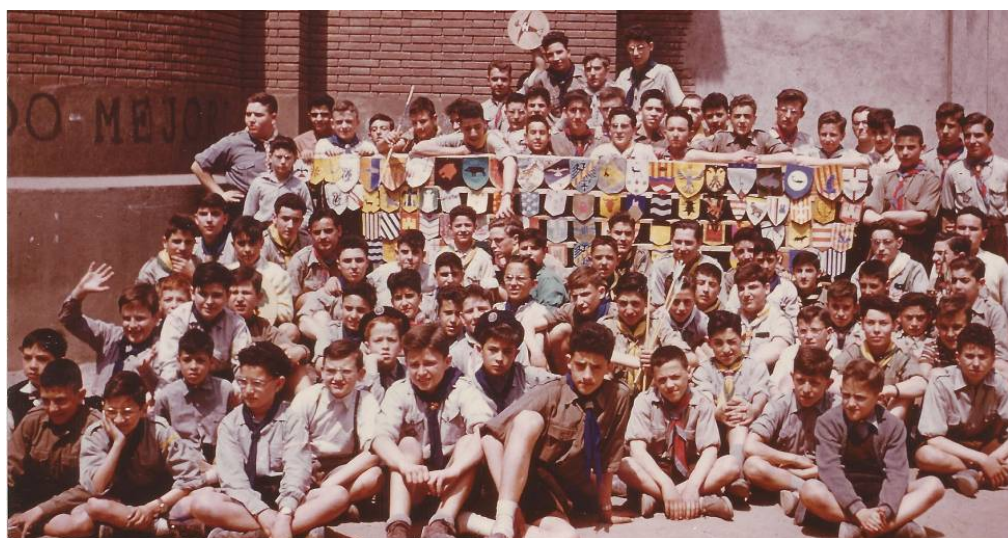
Les excursions eren variades, amb anècdotes mil. Recordo en una ocasió haver d'anar a demanar diners a la Guàrdia Civil, doncs la excursió programada pels caps es va canviar, d'anar a Granollers es va anar a la Garrotxa i no tingueren prou fons per tornar. No se'ns va ocórrer res més que anar al "cuartelillo" i explicar la situació, i he de reconèixer que ens van ajudar!

L'any 1958 ó 59 es feu un Gran Joc de Sector, amb l'enginy i col·laboració d'en Jordi Colás es va organitzar una activitat lúdica amb participació de diferents agrupaments: Mare de Déu del Roser, Sant Joan d'Horta, Antoni Gaudí de la Sagrada Família, Mn. Pere Ginebra del Clot, Sant Lluís de Sant Andreu i més. Cada Minyó portava un escut i una espasa. Les proves a fer eren per eliminació bàsicament, llançament d'un coet, tir amb arc, llançament de llances, lluita de bastons sobre un tauló elevat que perdia el que queia i altres jocs. Va guanyar el Sant Lluís de Sant Andreu. Una gran diada que va tenir impacte en tot el barri. Eren altres temps!

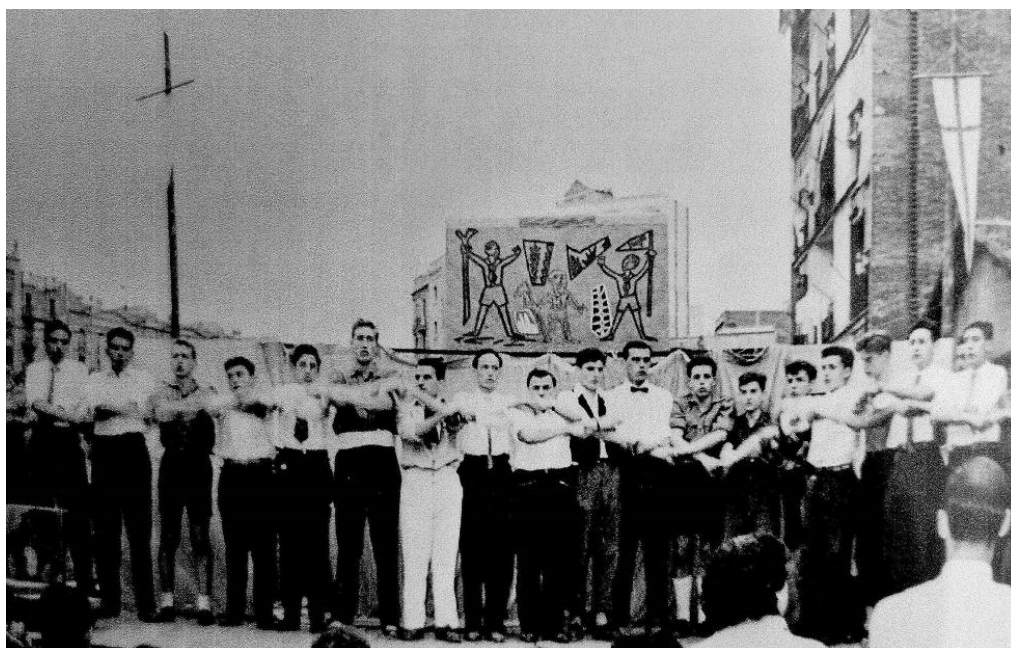
Durant el curs cada Unitat feia les seves reunions, sortides mensuals i activitats, que encara recordem amb il·lusió quan ens retrobem, però que seria massa llarg explicar aquí. Les fotos us ajudaran a entendre i revivre molts d'aquells moments.

Agraeixo al grup d'Antics i al CALIU que m'hagin facilitat el recordar alguns moments. Animeu-vos i expliqueu d'altres Agrupaments. Ens interessa.

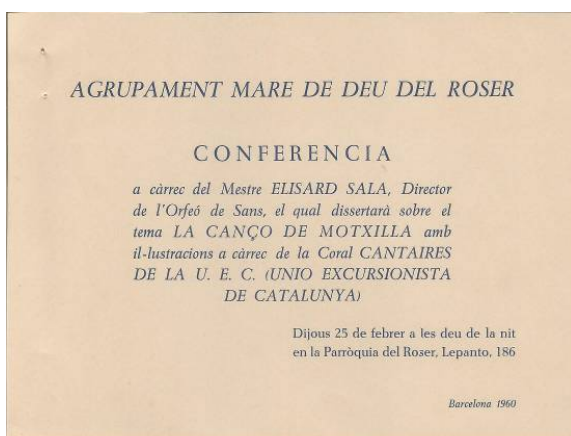
⇒

Participants en el Joc de Sector

El Clan

Sobre "La canço de motxilla"

Una felicitació de Nadal

L'ós i els dos caçadors ☑

El ball

Text: *La Roda*, núm. 3, pp. 15-16

Biografia extreta de Viquipèdia

“La Roda” era una publicació de la DDE de Barcelona subtitulada “Quaderns de Ruta” i destinada, per tant, a la Branca Ròvers. En van sortir 8 números i en el seu número 3 va aparèixer l'article que reproduïm. Segurament en recordareu l'autor.

“El ball — diu Guy de Larigaudie — és la gran alegria del joc lliure de tots els muscles conduïts pel ritme de la música, amb tot el que hi porta de gràcia i d'encant una presència femenina. Amb parelles sanes i clares és un joc de reis.”

Hi ha encara alguna altra visió negativa. No en parlem.

Molts nois aprenen a ballar perquè tothom ho fa, per no fer el ridícul. És una visió molt curta.

Sovint, el ball no deixa de ser una exigència social, però, en ell mateix, entès com Guy de Larigaudie, és una forma d'esplai conjunt entre nois i noies, i és ridícul fer-ho per força o perquè els altres ho fan. Llavors deixa de ser esplai i perd tot el seu sentit.

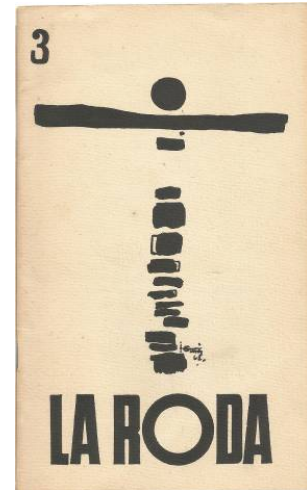
Perquè el ball té un sentit; un sentit positiu.

La nostra tasca ha de ser cercar aquest sentit, que fonamentalment és d'esplai, i donar-li tota la seva plenitud, amb una tècnica que cal anar perfeccionant.

I tot això, independentment de consideracions moralistes; perquè no hem de fer res sense sentit, sense sentit ple.

Per aconseguir aquest sentit d'esplai, cal:

— Alegria, joia. El ball ha de ser un esclat de joia. En aquest sentit, per exemple, el “rock” pot ser un gran ball. El ball del noi i la noia que tenen una profunda joia i salten i brinquen i dansen al compàs viu d'una música inquieta.

— Tècnica. El ball exigeix ritme, agilitat, gràcia. Hi ha gent que tot això ja ho té en néixer, però la majoria hem d'anar adquirint-ho per l'esforç personal.

— Generositat de cor. El ball no suposa només l'esplai propi, sinó també el de la persona amb qui es balla. Per egoïsmes en el fons, hi ha molta gent que utilitza el ball com a sistema per satisfer els seus instints. Això de ball només en té la carcassa externa. S'ha perdut tot el sentit que pot tenir.

Si complim aquestes tres condicions, vessem, amb el ball, la nostra alegria, la nostra tècnica, la nostra generositat enmig dels nostres amics. Haurem positivitzat una cosa que al món actual li costa molt.

I després agraïm al Pare, el do que suposa donar sentit ple a aquesta forma d'esplai.

NARCÍS SERRA

Narcís Serra i Serra (Barcelona, 30 de maig de 1943) és un polític i economista català, militant del PSC. Fou alcalde de Barcelona, Ministre de Defensa i Vicepresident del Govern espanyol. Ha estat president de Caixa Catalunya.

Va estudiar a l'Escola Pia de Balmes. Va ser membre de l'A.E. Sant Josep de Calassanç, de la mateixa escola i va col·laborar amb els equips pedagògics de la DDE

<p>Octubre</p> <p>Dimecres 20</p> <p>Descoberta de tardor: Hostalric</p> <p>Monument històric nacional.</p>	<p>Novembre</p> <p>Dimarts 16 (a confirmar)</p> <p>Dimarts cultural: Sant Pau del Camp (Barcelona)</p> <p>Una joia amagada.</p>
<p>Desembre</p> <p>Dimarts 14 (a confirmar)</p> <p>Dimarts cultural: Santa Maria del Pi, de Barcelona</p> <p>Edifici, museu, tresor...i Sant Josep Oriol.</p>	

Recordem un cop més que ens agradaria seguir rebent col·laboracions dels nostres lectors en forma d'evocacions personals, d'històries d'agrupaments, de reportatges de viatges, etc.

Podeu enviar-les a l'adreça següent:

anticsescoltes@fundacioescoltesiguies.cat

No cal dir que si venen acompanyades de fotos, molt millor.

CALIU

Rbla. Mossèn Jacint Verdaguer, 10
08197 Valldoreix

FUNDACIÓ
ESCOLTES I GUIES

anticsescoltes@fundacioescoltesiguies.cat
fundacioescoltesiguies.cat/antics-escoltes-i-guies/

**Antics
Escoltes
i Guies**